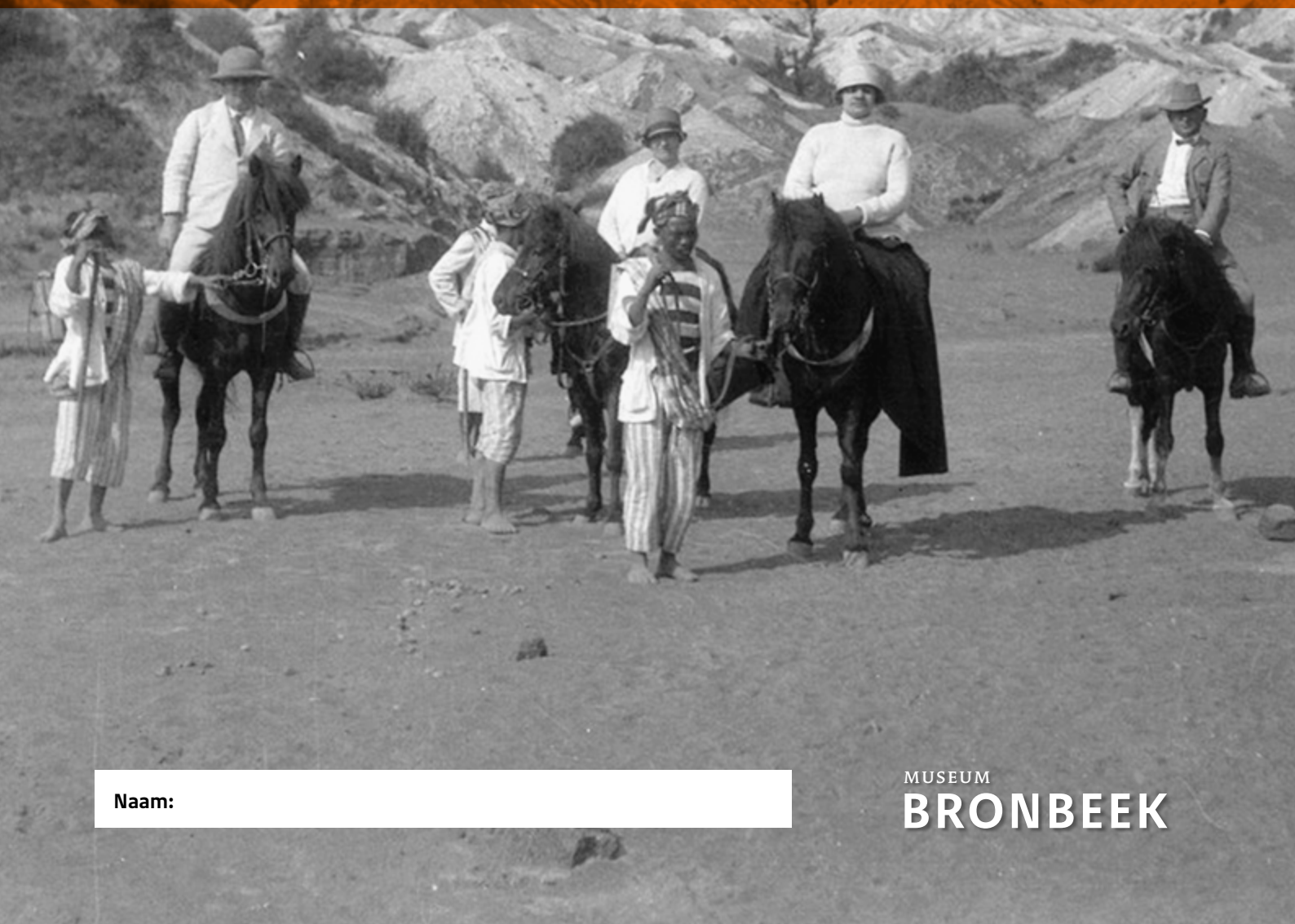

Defensie Ondersteuningscommando
Ministerie van Defensie

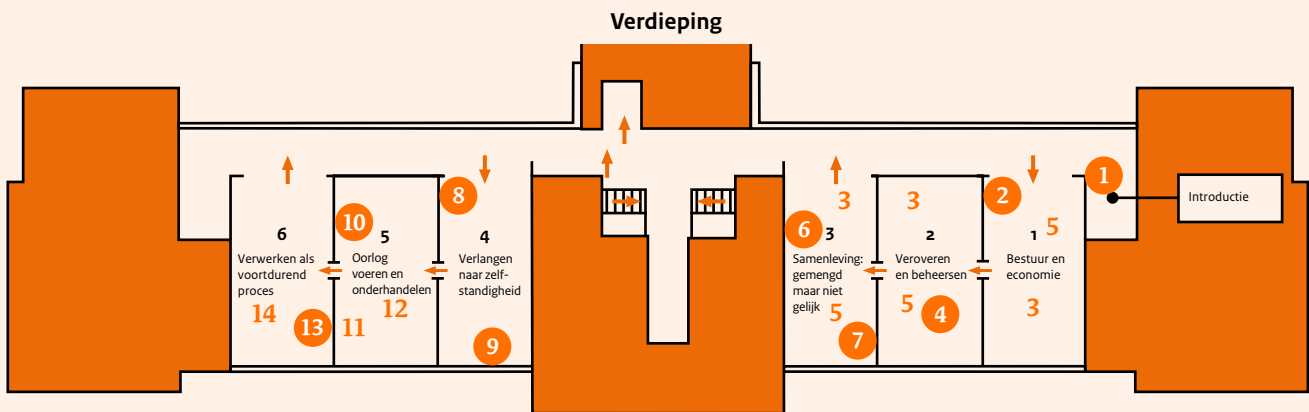
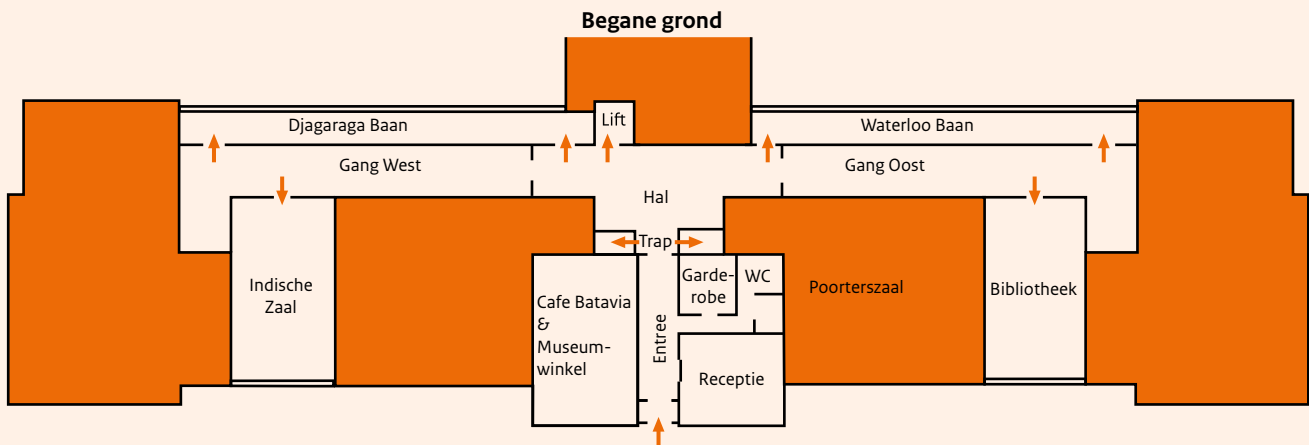
Opdrachten VMBO

Naam:

MUSEUM
BRONBEEK

Plattegrond **Museum Bronbeek**

Welkom in Museum Bronbeek

Je bezoekt vandaag de tentoonstelling over koloniale geschiedenis in Museum Bronbeek. Dit vragen- en opdrachtenboekje wijst je de weg door de tentoonstelling. Op de plattegrond kun je kijken waar de opdrachten te vinden zijn.

 → **Loop via de trap naar de eerste verdieping**

Je ziet hier op panelen hoe Bronbeek er vroeger uitzag. Bronbeek is al vanaf 1863 een tehuis voor veteranen én een museum.

Het ontstaan van de kolonie

Vanaf het begin van de zeventiende eeuw is de Verenigde Oostindische Compagnie (VOC) actief op de eilanden van het huidige Indonesië. Eind achttiende eeuw neemt Nederland de bezittingen van de VOC over. Nederland wordt zo een koloniale staat en begint Indonesië te koloniseren. Net als andere Europese landen breidt Nederland zijn koloniale macht uit en verkrijgt zo geld, macht en aanzien. De lokale bewoners verzetten zich hier, net als in andere koloniën, meestal op allerlei manieren tegen.

1. Vraag: Kolonialisme

a. Weet jij wat kolonialisme is? Leg dit in je eigen woorden uit.

.....

.....

.....

 → **Ga naar de ruimte links naast zaal 1**

Bekijk hier de introductiefilm om er meer over te weten te komen.

 → **Loop daarna door naar zaal 1: Besturen en exploiteren**

2. Opdracht: Plantages

In de kolonie bezitten bedrijven en particuliere investeerders plantages, olieraffinaderijen en mijnen. Contractarbeiders, koelies genaamd, doen het vuile werk. Zij komen uit met name Java en China. Deze honderduizenden mannen en vrouwen krijgen weinig betaald en leven onder slechte omstandigheden. Het werk is meestal loodzwaar: ze maken lange dagen en krijgen vaak lijfstraffen, de zogenaamde 'poenale sancties'.

- a. Bekijk het spiegelportret van de contractarbeider en László Székely. Spiegelportretten zijn er in bijna elke zaal, het zijn gele hokjes waar je in kunt zitten. Er worden twee personen van verschillende afkomst tegenover elkaar gezet met elk een ander perspectief op een onderwerp.
- b. Werken in onveilige omstandigheden en voor heel weinig geld gebeurt nu nog. Bijvoorbeeld in de kledingindustrie. Ken je nog meer voorbeelden?

.....

.....

.....

3. Vraag: Kleding

In zaal 1 maar ook in zaal 2 en 3 zie je veel kleding. Er is dagelijkse kleding te zien maar er zijn ook uniformen, een ambtkostuum en chique kleding.

a. Welke boodschap kan kleding vertellen en hoe?

.....
.....
.....

b. Wat straalt de kleding uit?

.....
.....
.....

 → **Ga naar zaal 2: Veroveren en beheersen**

4. Opdracht: Helden

a. Bekijk het spiegelportret van Diponegoro en De Kock

In het huidige Indonesië is Diponegoro een nationale held. Hij wordt gezien als een vroege voorvechter van Indonesische onafhankelijkheid.

Er waren veel Nederlandse koloniale helden. Deze helden van vroeger staan al een poos ter discussie. Met geweld een land veroveren vinden we nu geen heldendaad meer. Er staan door het hele land nog wel beelden van deze helden en er zijn straatnamen en bijvoorbeeld scholen naar hen vernoemd. In Arnhem is er de J.P. Coen straat vernoemd naar Jan Pieterszoon Coen. Op Bronbeek staat op het landgoed een standbeeld van Van Heutsz.

b. Moet je dat veranderen? De straatnamen aanpassen? Beelden weghalen? Leg uit waarom wel of niet.

.....
.....
.....
.....
.....

c. Zijn er in Nederland nog wel helden?

.....
.....
.....

d. Wie is jouw held en waarom?

.....
.....
.....

e. Is deze persoon voor iedereen een held?

.....
.....
.....

f. Is deze persoon over 15 jaar nog steeds jouw held, denk je?

.....
.....
.....

5. Opdracht: objecten bij de tijdlijn

Vul de tijdlijn die je op school hebt gemaakt aan met objecten. Kies bij de begrippen ethische politiek, cultuurstelsel en particuliere ondernemingen een object dat je er bij vindt passen. Leg in minimaal 2 zinnen uit waarom je dit object kiest. Je kunt de objecten in zaal 1, 2 en 3 vinden.

Object ethische politiek:

omdat:

.....
.....
.....

Object cultuurstelsel:

omdat:

.....
.....
.....

Object particuliere ondernemingen:

omdat:

.....

.....

.....

→ Ga naar zaal 3: Samenleven

Loop in zaal 3 naar de wand met foto's: de Tillemawand

Op deze wand zie je allerlei foto's van het leven in Indonesië. Enkele fotografen, zoals Hendrik Tillema, maken realistische beelden. Hun foto's laten niet alleen de lokale vorsten en koloniale elite zien, maar ook de enorme veelheid aan culturen en mensen die de kolonie rijk is. En ze tonen de armoede en slechte leefomstandigheden waar veel inwoners in leven.

6. Opdracht: Fotowand

a. Maak een top 3 van de foto's die je het meeste aanspreken. Beschrijf de foto in een zin en leg uit waarom de foto's je aanspreken.

1.

.....

2.

.....

3.

.....

b. Kies nu één van deze foto's. Schrijf op wat je ziet en maak er een verhaal van ongeveer 50 woorden van. Wat en wie zie je? Waar zou de foto genomen zijn? Wat gebeurde er voor de foto gemaakt werd en wat erna?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Opdracht: Spel

a. Speel met je groepje het interactieve spel in zaal 3.

b. Zie je nu nog ongelijkheid omdat je een andere afkomst / huidskleur / levensovertuiging / seksuele oriëntatie hebt?

.....
.....

c. Zie of ervaar jij zelf ongelijkheid?

.....
.....

 → Loop nu naar zaal 4: Losmaken

8. Opdracht: Mohammed Hatta

In deze zaal is een objecttheater over Mohammed Hatta. Mohammad Hatta zet zich als jonge student al in voor een onafhankelijk Indonesië. In 1921 krijgt hij als een van de weinige Indonesiërs de kans om in Nederland naar de universiteit te gaan. Hij gaat in Rotterdam economie studeren. Daar wordt hij ook politiek actief. Binnen de Indonesische studentenvereniging Perhimpunan Indonesia is hij een van de leiders. Zijn antikoloniale activisme leiden ertoe dat hij in 1927 in Nederland wordt opgepakt voor opruiing en twee jaar in de gevangenis zit.

Na zijn studie keert Hatta terug naar de kolonie. Daar gaat hij door met zijn strijd voor onafhankelijkheid. Hij sluit zich aan bij de partij van Sukarno. In 1934 wordt hij opgepakt en door de koloniale machthebbers verbannen naar Boven-Digul, een interneringskamp in het regenwoud van Nieuw-Guinea. Hij is een van de velen die daar jarenlang zonder enig proces gevangen worden gehouden.

a. In de vitrine zie je meerdere objecten. Luister naar het verhaal en leg uit waarom de objecten hierbij liggen.

Vlinders:

.....

.....

.....

Economieboek:

.....

.....

.....

b. Ken je nu nog situaties waarin mensen om hun afwijkende politieke mening worden opgepakt? Benoem ze.

.....

.....

.....

Internering

Japan maakt in maart 1942 een einde aan de Nederlandse koloniale overheersing. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verovert Japan grote delen van Azië. Eind 1941 valt het land Nederlands-Indië aan om zijn grondstoffen. Het KNIL roept alle witte en Indo-Europese mannen op maar nauwelijks Indonesiërs, ondanks de Japanse dreiging. De marine en het KNIL verliezen in enkele maanden de oorlog.

De Japanners sluiten witte Nederlanders op in interneringskampen. Indo-Europeanen die buiten de kampen blijven, zijn hun positie kwijt. Indonesiërs vervangen hen op veel plekken. Deze radicale veranderingen maken diepe indruk op de Indonesiërs. Hun droom van zelfstandigheid krijgt een belangrijke aansporing. Sukarno komt vrij en werkt samen met Japan, met als doel zelfstandigheid voor Indonesië. Maar de bevolking lijdt ook onder de Japanse bezetting. Twee dagen nadat Japan zich op 15 augustus 1945 overgeeft, roept Sukarno de onafhankelijkheid uit. Met grote vreugde tot gevolg, maar al snel ook chaos en geweld.

 → **Loop naar het achterste deel van de zaal, achter de muur**

Hier vind je een aantal objecten en filmpjes over de internering in Japanse interneringskampen.

9. Vraag: Merklap

Een van de objecten is een merklap. Een merklap is een stuk stof met een borduurwerk. Tijdens de Japanse internering maken sommige geïnterneerden een merklap om hun tijd in de kampen vast te leggen. Het is een vorm van afleiding en creativiteit. Van deze merklap weten we niet wie hem gemaakt heeft, of in welk kamp hij gemaakt is.

a. Wat zie je allemaal afgebeeld op deze merklap? Noem er drie.

1. 2. 3.

b. Kijk de eerste 4 minuten van het filmpje '3. Het dagelijkse leven van kinderen in interneringskampen'.

c. Nu je dit allemaal weet, wat had jij dan vastgelegd op een merklap als je in een Japans interneringskamp zat? Teken hieronder 3 gebeurtenissen.

--	--	--

11. Vraag: Pamfletten

In deze zaal zie je veel propagandaposters hangen, die worden ook wel pamfletten genoemd. Tijdens de onafhankelijkheidsoorlog gebruikte Indonesië vaak pamfletten voor oproepen tot verzet.

- a. Wat is een voordeel aan het gebruiken van pamfletten?

.....

.....

.....

.....

Ga naar het rode pamflet met de Indonesische tekst 'Revolusi adalah bekerdja'. Als je dit vertaalt staat er; 'Revolutie is werken'.

- b. Wat wilden de Indonesiërs bereiken met dit pamflet?

.....

.....

.....

.....

.....

 → **Loop nu een rondje door de zaal en bekijk alle pamfletten.**

- c. Welk pamflet zou jou overtuigen te vechten in de oorlog? Omschrijf het pamflet kort en leg uit waarom het jou aanspreekt.

.....

.....

.....

12. Vraag: Oorlog

In een oorlog vechten mensen tegen elkaar. Maar waarvoor of waartegen strijden ze dan? Je kunt met een wapen vechten om hele verschillende redenen; elk leger en elke militair krijgt naast een wapen een opdracht mee.

a. Wanneer is het OK voor jou om met een wapen te vechten? Je mag meerdere aankruisen.

- Beschermen van je eigen familie
- Bewaken van een groep misdadigers
- Beschermen van een kwetsbare groep mensen die geen andere hulp heeft
- Veroveren van een nieuw stuk land
- Vechten tegen oneerlijke verdeling tussen arm en rijk
- Een groep mensen wil vrij zijn
- Iets anders, namelijk

b. Vergelijk alle antwoorden in jouw groepje en schrijf de verschillen en overeenkomsten op.

.....

.....

.....

 → **Ga naar zaal 6: Verwerken**

13. Vraag: migratie

Migratie, een nieuw leven opbouwen, je oude leven achterlaten, je spullen inpakken en verhuizen naar een andere plek. Omdat je niet meer kunt blijven, omdat je moet vluchten voor gevaar, omdat je kansen ziet ergens anders.

Wereldwijd zijn er op dit moment meer dan 100 miljoen vluchtelingen. Gevlucht vanwege oorlog, conflict, klimaat en onderdrukking. Stel jij moet gedwongen je huis verlaten. Wat je meeneemt, moet je zelf dragen.

a. Wat zou jij meenemen?

.....

.....

.....

b. Wat zouden je ouders of begeleiders meenemen?

.....

c. Nemen zij andere dingen mee dan jij zou doen?

.....

d. Ken jij iemand die migrant is in Nederland? Wat is zijn of haar verhaal?

.....

.....